



SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 451/2014-28

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. novembra 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej (sudkyňa spravodajkyňa) a sudcu Lajosa Mészárosa prerokoval prijatú sťažnosť obchodnej spoločnosti SLOVAK HOLDING s. r. o., Jána Kalinčiaka 93/16, Žilina, zastúpenej advokátkou JUDr. Ivou Pavlíkovou, Jána Milca 11, Žilina, vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 5/2009, za účasti Okresného súdu Čadca, a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti SLOVAK HOLDING s. r. o., na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 5/2009 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Čadca prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 5/2009 konal bez zbytočných prietáhov.

3. Obchodnej spoločnosti SLOVAK HOLDING s. r. o., priznáva finančné zadost'učinenie v sume 2 000 € (slovom dvetisíc eur), ktoré jej je Okresný súd Čadca p o v i n n ý zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Čadca je p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti SLOVAK HOLDING s. r. o., trovy konania v sume 334,02 € (slovom tristotridsaťštyri eur a dva centy) na účet advokátky JUDr. Ivy Pavlíkovej, Jána Milca 11, Žilina, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. mája 2014 doručená s'ťažnosť obchodnej spoločnosti SLOVAK HOLDING s. r. o., Jána Kalinčiaka 93/16, Žilina (ďalej len „s'ťažovateľka“, v citáciách aj „s'ťažovateľ“), zastúpenej advokátkou JUDr. Ivou Pavlíkovou, Jána Milca 11, Žilina, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Cb 5/2009 (ďalej aj „namietané konanie“).

Z obsahu s'ťažnosti a príloh k nej pripojených vyplýva, že s'ťažovateľka je žalobkyňou v súdnom konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 10 Cb 5/2009, v ktorom sa ako právna nástupkyňa po pôvodnej žalobkyni (obchodnej spoločnosti STRABYT, s. r. o.) domáha proti žalovanej obchodnej spoločnosti BORÁK, s. r. o., Námestie slobody 1016, Čadca (ďalej len „žalovaný“, v citáciách aj „odporca“), zaplataenia určitej finančnej čiastky s príslušenstvom z titulu zmluvy o dielo.

Z dôvodu, že s'ťažovateľka zastáva názor, že v namietanom konaní postupom okresného súdu došlo v dôsledku jeho nečinnosti k porušeniu ňou označeného základného

práva, podala ústavnému súdu sťažnosť, ktorú v súvislosti s namietaným porušením tohto práva odôvodňuje takto:

„Dňa 24. marca 2009 Okresný súd Čadca rozhodol uznesením č. k. 10 Cb 5/2009 doručeným právnej zástupkyňi sťažovateľa dňa 27. 03. 2009 o nariadení predbežného opatrenia, ktorým zakázal odporcovi predať, založiť alebo inak zaťažiť konštrukciu vrtnej veže SWS 110, nachádzajúcu sa v obci P. v katastrálnom území P...

Dňa 16. apríla 2009 podala právna zástupkyňa odporcu odvolanie proti uzneseniu Okresného súdu Čadca č. k. 10/Cb/5/2009, zo dňa 24. 03. 2009, odvolanie bolo doručené na Okresný súd Čadca dňa 20. 04. 2009.

Dňa 11. júna 2009 sa k odvolaniu odporcu vyjadrila právna zástupkyňa sťažovateľa.

Dňa 30. júna 2009 uznesením doručeným zo dňa 15. 07. 2009 Krajský súd v Žiline ako odvolací súd potvrdil uznesenie č. k. 10/Cb/5/2009 Okresného súdu Čadca zo dňa 24. marca 2009 a toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 15. júla 2009.

Dňa 7. októbra 2009 Okresný súd Čadca vytýčil termín pojednávania na deň 18. novembra 2009.

Dňa 18. novembra 2009 sa pojednávanie konalo na Okresnom súde Čadca toto pojednávanie bolo odročené na termín 27. januára 2010.

Dňa 27. januára 2010 Okresný súd Čadca pojednávanie zrušil a to z dôvodu na strane súdu.

Dňa 20. augusta 2010 zaslal sťažovateľ prostredníctvom svojej právnej zástupkyne žiadosť Okresnému súdu Čadca o vytýčenie termínu pojednávania, nakoľko uplynul značný čas od posledného pojednávania, aby vo veci ustanovil termín pojednávania.

Dňa 16. septembra 2010 Okresným súdom Čadca bolo doručené právnej zástupkyňi sťažovateľa predvolanie na pojednávanie, ktoré bolo ustanovené na deň 28. septembra 2010, uvedené pojednávanie bolo z dôvodu kolízie s pojednávaním..., ktoré právnej zástupkyňi sťažovateľa bolo doručené skôr, sme museli požiadať Okresný súd Čadca o zmenu termínu pojednávania.

Dňa 20. septembra 2010 Okresný súd Čadca vytýčil termín pojednávania na deň 13. októbra 2010.

Dňa 13. októbra 2010 sa konalo pojednávanie na Okresnom súde Čadca toto pojednávanie bolo odročené na termín 10. decembra 2010.

Dňa 7. decembra 2010 bolo právnej zástupkyňi sťažovateľa doručené Okresným súdom Čadca upovedomenie o zrušení pojednávania, ktoré bolo nariadené na deň 10. decembra 2010 a to z dôvodu potreby prípravy pojednávania a určil nový termín pojednávania na deň 17. decembra 2010.

Dňa 16. decembra 2010 Okresný súd Čadca zaslal upovedomenie elektronickou poštou o zrušení termínu pojednávania, ktoré bolo stanovené na deň 17. decembra 2010, z dôvodu prekážky právnej zástupkyne odporcu.

Dňa 11. apríla 2011 právna zástupkyňa sťažovateľa zaslala žiadosť o vytýčenie termínu pojednávania vo veci na Okresný súd Čadca.

Dňa 20. júla 2011 Okresný súd Čadca nariadil termín pojednávania na deň 22. júla 2011.

Dňa 20. júla 2011 bola Okresným súdom Čadca faxovým podaní doručená žiadosť o ospravedlnenie neúčasti právnej zástupkyne odporcu na pojednávani, ktoré bolo ustanovené na deň 22. júla 2011.

Okresný súd Čadca vytýčil termín pojednávania na 5. 10. 2011, toto pojednávanie sa konalo a bolo odročené na deň 4. novembra 2011.

Dňa 4. novembra 2011 sa konalo pojednávanie na Okresnom súde Čadca toto pojednávanie bolo odročené na neurčito z dôvodu potreby ustanovenia znalca z odboru grafológie.

Dňa 25. januára 2012 právna zástupkyňa sťažovateľa žiadala Okresný súd Čadca o zaslanie uznesenia o ustanovení znalca z odboru grafológie.

Dňa 16. mája 2012 právna zástupkyňa sťažovateľa opätovne žiadala Okresný súd Čadca o zaslanie uznesenia o ustanovení znalca z odboru grafológie.

Dňa 23. októbra 2012 právna zástupkyňa sťažovateľa žiadala Okresný súd Čadca o odstránenie priedahov v konaní a o opätovné zaslanie uznesenia o ustanovení znalca z odboru grafológie.

Dňa 15. januára 2013 právna zástupkyňa sťažovateľa zaslala sťažnosť v zmysle § 17 zákona č. 80/1992 zb. o štátnej správe súdov na Okresný súd Čadca, sťažnosť bola Okresnému súdu Čadca doručená dňom 17. januára 2013.

Dňa 25. januára 2013 Okresný súd Čadca rozhodol uznesením o nariadení znaleckého dokazovania z odboru písmoznalectva, odvetvia ručné písmo (identifikácia pisateľa) a za znalca ustanovil... E. S.

Dňa 5. februára 2013 nám doručil Okresný súd Čadca vybavenie sťažností k. č. C-5/2009-P vedeného pod sp. zn. 10/Cb/5/2009, kde konštatoval, že v predmetnej veci boli spôsobené prietahy v konaní, berúc taktiež do úvahy celý doterajší postup súdu a všetky vykonané úkony, taktiež s poukazom na skutkové okolnosti daného prípadu, považoval sťažnosť za dôvodnú.

Dňa 23. októbra 2013 právna zástupkyňa sťažovateľa žiadala Okresný súd Čadca o vytýčenie termínu pojednávania vo veci, vzhľadom na doterajší priebeh dokazovania a doručený znalecký posudok.

Dňa 29. októbra 2013 nám Okresný súd v Čadci zaslal znalecký posudok z odboru písmoznalectvo číslo 43/2013 vo veci posúdenia pravosti podpisov V. B.

Odo dňa dátumu doručenia Znaleckého posudku číslo 43/2013 nebol vytýčený termín pojednávania a okresný súd oznámil zmenu zákonného sudcu vo veci.

Z vyššie uvedených dôvodov je zrejmé, že od podania návrhu právnu zástupkyňou sťažovateľa, t. j. od 23. februára 2009 uplynula značná doba takmer 5 rokov a Okresný súd Čadca za celú dobu pojednával len štyrikrát a ustanovenie znalca Okresným súdom Čadca trvalo neprimerane dlho, teda od 4. novembra 2011 do 25. januára 2013.

Dňa 15. januára 2013 právna zástupkyňa sťažovateľa zaslala sťažnosť v zmysle § 17 zákona č. 80/1992 zb. o štátnej správe súdov na Okresný súd Čadca, ktorý konštatoval, že v konaní č. k. 10/Cb/5/2009 boli spôsobené prietahy v predmetnej veci a vzhľadom na celý doterajší postup súdu a všetky vykonané úkony, taktiež s poukazom na skutkové okolnosti daného prípadu považoval sťažnosť za dôvodnú.

Až dňa 29. októbra 2013 nám Okresný súd Čadca doručil znalecký posudok číslo 43/2013. Okresný súd Čadca nám dodnes neustanovil termín pojednávania v predmetnej veci a vo veci nerozhodol meritórnym rozhodnutím.“

Z obsahu sťažnosti ďalej vyplýva, že sťažovateľka namieta doterajší postup okresného súdu, podľa jej názoru daná vec nie je právne a skutkovo náročná, svojím postupom nezapríčinila vzniknuté prietahy v namietanom konaní, a preto zastáva názor,

že okresný súd nepostupoval v tomto konaní dostatočne efektívne, keďže jeho postup nevedol k odstráneniu stavu jej právnej neistoty.

Sťažovateľka tiež žiada priznať finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €, čo odôvodňuje s poukazom najmä na celkovú dĺžku konania a s tým súvisiacim stavom jej právnej neistoty, ako aj vznikom „nedôvery v zásadu spravodlivého a rýchleho procesu na súde“.

Na základe už uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa SLOVAK HOLDING s. r. o. na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2/ Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 10/Cb/5/2009 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 10/Cb/5/2009 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľovi SLOVAK HOLDING s. r. o. sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 10.000.- € (slovom... eur), ktoré mu je Okresný súd Čadca povinný vyplatiť do jedného mesiaca od doručenia tohto nálezu.

4. Sťažovateľovi SLOVAK HOLDING s. r. o. sa priznáva náhradu trov právneho zastúpenia v sume 334,02.- € (slovom tristotridsaťštyri eur a dva centy), ktoré je Okresný súd Čadca povinný vyplatiť na účet jeho právnej zástupkyne, advokátky JUDr. Ivy Pavlíkovej so sídlom v Žiline, J. Milca 11, vedený v... č. ú... do jedného mesiaca od doručenia tohto nálezu.“

Ústavný súd sťažnosť, ktorou sťažovateľka namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy postupom okresného súdu v napadnutom konaní, predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí a uznesením č. k. II. ÚS 451/2014-13 z 30. júla 2014 ju podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) prijal na ďalšie konanie.

Ústavný súd následne spolu s prípisom č. k. II. ÚS 451/2014-20 z 22. augusta 2014 doručil predsedníčke okresného súdu uznesenie č. k. II. ÚS 451/2014-13 z 30. júla 2014, ktorým prijal na ďalšie konanie sťažnosť sťažovateľky týkajúcu sa namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, a vyzval predsedníčku okresného súdu, aby sa k sťažnosti písomne vyjadrila a zároveň oznámila, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

Predsedníčka okresného súdu v prípise č. Spr. 1804/14 z 15. októbra 2014 doručenom ústavnému súdu 22. októbra 2014 uvádza toto:

„Návrh o zaplatenie 38 781,69 € s príslušenstvom a návrh na vydanie predbežného opatrenia bol súdu doručený dňa 24. 2. 2009. Vec bola zapísaná pod spisovú značku 10 Cb/5/2009 a pridelená na konanie Mgr. R. G.

Pod Spr 6/13 som riešila sťažnosť navrhovateľa na prietahy v konaní. Sťažnosť bola vyhodnotená ako dôvodná. Vo veci som nariadila dohľad nad plynulosťou konania.

Opatrením Spr 8/14 bol spis po preložení sudcu pridelený na konanie JUDr. L. K. dňa 7. 1. 2014. Sudkyňa vo veci vytýčila termín pojednávania na deň 3. 7. 2014, termín zrušený, nový termín 19. 8. 2014, kedy vo veci rozhodla. Po preštudovaní spisového materiálu konštatujem zbytočné prietahy v konaní v čase, keď bol konajúcim sudcom Mgr. R. G.

Súhlasím, aby ústavný súd upustil od ústneho pojednávania o prijatej sťažnosti.“

Prípisom č. k. II. ÚS 451/2014-23 z 23. októbra 2014 ústavný súd vyzval právnu zástupkyňu sťažovateľky, aby oznámila, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň jej zaslal vyjadrenie okresného súdu č. Spr 1804/14 z 15. októbra 2014 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska. Právna zástupkyňa sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 4. novembra 2014 oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, a k vyjadreniu okresného súdu nezaujala stanovisko.

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľky a predsedníčky okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania,

pretože po oboznámení sa s ich argumentáciou dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia práv podľa označeného článku ústavy a dohovoru. Poukazujúc na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou v sťažnosti namietaného porušenia označených práv – ústavný súd nepovažuje verejné pojednávanie ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie veci (m. m. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03), a preto ďalej konal bez nariadenia ústneho pojednávania.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 48 ods. 2 prvej vety ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej

sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný urobiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 a 4 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie. Dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priesťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľky.

1. Pokiaľ ide o právnu zložitú preskúmanú vec, ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o návrhu sťažovateľky, ktorým sa domáha zaplata finančnej čiastky zo zmluvy o dielo. Obdobné spory tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy okresných súdov, pričom k tejto problematike existuje v zásade ustálená judikatúra všeobecných súdov, a preto vec sťažovateľky ústavný súd nepovažuje z právneho hľadiska za zložitú. Obsah súdneho spisu sp. zn. 10 Cb 5/2009 v zásade nepotvrďuje ani faktickú zložitú predmetnej veci, aj keď je potrebné prihliadnúť na skutočnosť, že pre rozhodnutie v merite veci bolo potrebné najmä objasniť skutkové otázky, a bolo preto potrebné vykonať znalecké dokazovanie, čo bezpochyby malo vplyv na priebeh konania. Táto okolnosť však sama osebe nie je v zásade spôsobilá odôvodniť doterajšiu dĺžku konania (m. m. IV. ÚS 41/07, IV. ÚS 40/09, IV. ÚS 366/2011, III. ÚS 329/2011, rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva Škodáková proti Českej republike z 21. 12. 2004, rozsudok Voleský proti Českej republike z 29. 6. 2004). Na tomto základe ústavný súd dospel k záveru, že právnou ani skutkovou zložitou veci nemožno ospravedlňovať doterajšiu dĺžku napadnutého konania.

2. Ústavný súd pri hodnotení ďalšieho kritéria, správania sťažovateľky ako účastníčky namietaného konania, vychádzal z toho, že v posudzovanom prípade ide o spor, v ktorom je každý účastník povinný postupovať podľa § 6 a § 120 ods. 1 OSP a vyvíjať všetko úsilie na súčinnosť so súdom tak, aby súd mohol o ochrane uplatneného práva rozhodnúť v súlade so zákonom a aj v primeranom čase. Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje na to, že k právu účastníka konania na efektívny, rýchly a účelný postup súdu v konaní pristupuje aj jeho procesná povinnosť prispievať k dosiahnutiu účelu súdneho konania včasným reagovaním na pokyny súdu a oznámením potrebných skutočností.

Zo správania sťažovateľky v preskúmanom konaní nevyplývajú také skutočnosti, ktoré by významne ovplyvnili jeho doterajšiu dĺžku. Sťažovateľke preto nie je možné pričítať podiel na stave veci, v akom sa vec nachádza v čase rozhodovania ústavného súdu o jej sťažnosti.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prietahy v konaní (ako aj neprimeraná dĺžka konania) môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Ústavný súd zo súdneho spisu okresného súdu sp. zn. 10 Cb 5/2009 zistil, že doterajší postup okresného súdu v priebehu napadnutého konania bol poznamenaný opakovanou neodôvodnenou krátkodobou (január až september 2010, december 2010 až apríl 2011), ako aj dlhšie trvajúcou nečinnosťou (november 2011 až október 2013, október 2013 až máj 2014), keď nevykonal žiadny relevantný úkon smerujúci k odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľky.

Namietané konanie je poznačené aj neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou okresného súdu pri prerokovaní a rozhodovaní danej veci, keď okresný súd až po niekoľkých výzvach sťažovateľky uznesením č. k. 10 Cb 5/2009-374 z 25. januára 2013 ustanovil vo veci znalca z oboru písmaoznactva.

Ústavný súd po komplexom posúdení všetkých okolností daného prípadu (z hľadiska skutkovej a právnej náročnosti veci, správania sťažovateľky, postupu okresného súdu poznamenaného neefektívnou činnosťou a obdobím jeho dlhodobej nečinnosti, zohľadňujúc pritom charakter a význam predmetu namietaného konania a jeho celkovú dĺžku) dospel k záveru, že v postupe okresného súdu došlo k zbytočným prietahom v namietanom konaní, a preto rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy. Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 1 výrokovej časti tohto nálezu.

V čase rozhodovania ústavného súdu okresný súd vo veci sťažovateľky rozhodol vo veci samej rozsudkom č. k. 10 Cb 5/2009-495 z 19. augusta 2014. Ústavný súd zistil, že označený rozsudok okresného súdu sa stal síce 28. októbra 2014 právoplatným, ale

okresný súd dosiaľ nerozhodol o úhrade všetkých trov konania, ktorých náhradu sťažovateľka požaduje. Na tento účel okresný súd nariadil termín pojednávania na 13. október 2014, ktorý zrušil a určil nový termín pojednávania na 4. november 2014, ktorý tiež zrušil s tým, že o trovách konania bude rozhodovať samostatným uznesením mimo pojednávania.

Pretože ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy bolo postupom okresného súdu porušené a vec v čase rozhodovania ústavného súdu v časti o náhrade trov konania ešte nebola právoplatne skončená – prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľka domáhajúca sa vybavenia svojej záležitosti nachádza (bod 2 výroku tohto nálezu).

III.

Ak ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnosti fyzickej osoby alebo právnickej osoby podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vysloví, že k porušeniu práva alebo slobody došlo právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom, prípadne nečinnosťou, zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah, prípadne prikáže tomu, kto právo alebo slobodu porušil, aby vo veci konal.

Sťažovateľka sa okrem vyslovenia porušenia označeného práva domáha aj priznania finančného zadosťučinenia a náhrady trov právneho zastúpenia.

Aj keď ústavný súd vyslovil porušenie sťažovateľkou označeného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, nepovažoval vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto považoval za potrebné zaoberať sa aj vecnou opodstatnenosťou návrhu sťažovateľky na priznanie finančného zadosťučinenia, ktoré je podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde náhradou nemajetkovej ujmy vyjadrenej v peniazoch za stav spôsobenej právnej neistoty postupom orgánov verejnej moci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy môže ústavný súd zároveň na žiadosť osoby, ktorej práva boli porušené, rozhodnúť o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Sťažovateľka v sťažnosti žiada priznať finančné zadosťučinenie v sume 10 000 €. Tento návrh odôvodňuje najmä s poukazom na doterajšiu dĺžku napadnutého konania a s tým súvisiacim stavom svojej právnej neistoty, ako aj vznikom „*nedôvery v zásadu spravodlivého a rýchleho procesu na súde*“.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (m. m. IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu vzhľadom na okolnosti daného prípadu prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri rozhodovaní o priznaní finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Pri rozhodovaní o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd zohľadňoval predovšetkým celkovú dĺžku konania okresného súdu, charakter neefektívnej činnosti okresného súdu v skúmanom období, predmet sporu, ako aj jeho význam pre sťažovateľku a správanie sťažovateľky v posudzovanom období.

Vychádzajúc z komplexného posúdenia týchto skutočností, ústavný súd považoval v konkrétnych okolnostiach daného prípadu priznanie sumy 2 000 € sťažovateľke za primerané finančné zadost'učinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd preto rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 3 výrokovej časti tohto nálezu.

Ústavný súd podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním.

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o úhrade trov konania vychádzal z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za prvý polrok 2013, ktorá bola 804 €, keďže išlo o úkony právnej služby vykonané v roku 2014. Úhradu priznal za dva úkony právnej služby (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) podľa § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“), a to za každý úkon sumu po 134 €, čo spolu s paušálnou náhradou niektorých hotových výdavkov 2 x 8,04 € za každý úkon právnej služby predstavuje sumu 284,08 €. Keďže právna zástupkyňa je platkyňou dane z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“), uvedená suma bola zvýšená o DPH vo výške 20 % podľa § 18 ods. 3 vyhlášky a podľa zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov. Ústavný súd priznal úhradu za poskytnuté právne služby v sume 334,02 €, ktorá sa zhoduje so sumou požadovanou sťažovateľkou.

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. novembra 2014